

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/250/2019
Identifikačné číslo spisu: 8811210744
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8811210744.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov X. C., bývajúcej v Č.X., U. XXX/XX, zastúpenej Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 50, proti žalovanému R. T. C., bývajúcemu v Č., U. XXX/XX, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 5 C 421/2011, o dovolaní žalobkyne i žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. apríla 2019 sp. zn. 16 Co 5/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 16 Co 5/2019 z 29. apríla 2019 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Dovolanie žalobkyne odmieta.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou rozsudkom z 22. mája 2018 č. k. 5 C 421/2011-266 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo manželov tak, že do vlastníctva žalovaného prikázal nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie Č., obec U. W. M., okres U. W. M. a to rodinný dom súpisné č. XXX, postavený na pozemku parcela č. XXX/XX, pozemok parcela C-KN č. XXX/XX o výmere 806 m² - zastavané plochy a nádvoría, pozemok parcela C-KN č. XXX/XX o výmere 805 m² - zastavané plochy a nádvoría, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie Č., obec U. W. M., okres U. W. M. a hnutelné veci obraz s názvom „Jeseň“, spáľňovú zostavu pozostávajúcu z manželskej postele, dvoch nočných stolíkov, komody a troch skriň a do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal obraz s názvom „Čičva“ a obraz s názvom „Vlkoľíncec“. Odporcovi uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi na vyrovnanie jej zaniknutého podielu sumu 76 804,26 eur do 90 dní od právoplatnosti rozsudku a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Výkonaným dokazovaním mal preukázané, že strany sporu uzavreli 30. marca 1975 manželstvo, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 11 C 45/2010 z 2. júna 2010 rozvedené. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 11. júna 2010 a týmto dňom zaniklo bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Po zániku BSM zostal medzi manželmi nevysporiadaný majetok a to ako aktíva tak aj pasíva. Do BSM patrili aktíva v podobe nehnuteľností nachádzajúcich sa na LV č. XXXX pre katastrálne územie Čemerné a na liste

vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie Č. v celkovej hodnote 186 000,- eur, obraz Jaseň v hodnote 497,91 eur, obraz Čičva v hodnote 398,32 eur, obraz Vlkolínec v hodnote 298,75 eur, spáľňová zostava v hodnote 300,- eur a motorové vozidlo zn. Mercedes (ktoré bolo predané) v hodnote 4 850,- eur. Do BSM patrili aj pasíva súvisiace s úverom v Prvej stavebnej sporiteľni, a.s., kde dlh predstavoval sumu 37 344,32 eur. Strany sporu sa zhodli, že nehnuteľnosti, obraz Jaseň a spáľňovú zostavu nadobudne žalovaný, obraz Čičva a obraz Vlkolínec nadobudne žalobkyňa. Vzhľadom na hodnotu aktív, ako aj skutočnosť, že žalovaný sám vyplatil pasíva, súd prvej inštancie rozhodol, že žalovaný vyplatí žalobkyni sumu 76 804,26 eur ako vyrovnávací podiel. K námietke žalobkyne, že zmluvu o úvere neuzavrela dobrovoľne a že prostriedky tohto úveru neboli využité na rekonštrukciu nehnuteľností uviedol, že v konaní uvedené tvrdenie ničím nepreukázala. Do masy BSM nepožal náklady súvisiace s domom hradené po zániku BSM žalovaným z dôvodu, že tieto po zániku BSM nepatria do pasív BSM. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 C.s.p.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie strán sporu rozsudkom z 29. apríla 2019 sp. zn. 16 Co 5/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie jej zaniknutého podielu na bezpodielovom vlastníctve sumu 76 804,26 eur potvrdil ako vecne správny, stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a odôvodnenie jeho rozhodnutia považoval za dostatočné a spĺňajúce všetky zákonom stanovené kritériá. K námietke žalobkyne, že do BSM patrili aj finančné prostriedky získané za trvanie manželstva z predaja motorového vozidla zn. Seat EČV: U. XXX E. uviedol, že toto motorové vozidlo nepatrí do BSM, nakoľko bolo nadobudnuté ale aj predané počas manželstva a finančné prostriedky získané z jeho predaja boli spotrebované v prospech oboch manželov a ich rodiny ešte počas trvania manželstva. Rovnako i suma vyplatená zo stavebného sporenia ešte počas trvania manželstva bola spotrebovaná počas trvania manželstva a navyše žalobkyňa k uvedenej sume neuviedla žiadne relevantné tvrdenia a ani nenavrhol žiadne dôkazy. K pasívam patriacim do BSM uviedol, že zmluvy o úvere boli so spoločnosťou Prvá stavebná sporiteľňa, a.s. uzatvorené dávno pred rozvodom manželstva a to za účelom financovania kúpy pozemku a rekonštrukciu rodinného domu a žalobkyňa v konaní nepreukázala, že by neboli všetky čerpané finančné prostriedky skutočne použité na rekonštrukciu domu, keď navyše žalovaný podal vysvetlenie ohľadom zrealizovaných stavebných prác a predložil viacero listinných dôkazov (faktúry). K námietke žalovaného, že súd prvej inštancie mal pri vyporiadaní BSM zohľadniť aj skutočnosť, že po rozvode manželstva hradil všetky výdavky spojené s domom a bývaním uviedol, že predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je všetko, čo patrilo do tohto spoluvlastníctva a čo existovalo v čase jeho zániku, t. j. spravidla v deň právoplatnosti rozsudku o rozvode. Uvedené výdavky žalovaného preto nespádajú pod pasíva patriace do BSM a preto nemôžu byť predmetom konania o vyporiadanie BSM. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie nepochybil a neodňal žalovanému právo konať pred súdom, keď pojednávanie nariadené na 22. mája 2018 neodročil, nakoľko žalovanému bola už na pojednávaní konanom 24. októbra 2017, resp. 16. januára 2018 uložená povinnosť zosumarizovať svoje záverečné vyjadrenie, resp. navrhnuť vykonanie ďalších dôkazov, ktorú povinnosť si žalovaný nesplnil. Uzavrel, že vzhľadom na rozsiahlosť vykonaného dokazovania a absenciu návrhu strán na vykonanie ďalšieho dokazovania dospel súd prvej inštancie k správne záveru, že osobná účasť žalovaného na pojednávaní už nebola nutná.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzovala z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“). Namietala, že bolo porušené jej právo na spravodlivý proces tým, že rozsudok odvolacieho súdu je neodôvodnený, nepreskúmateľný a arbitrárny. V ďalšom dovolateľka podrobne rozobrala skutkový stav veci a vyslovila polemiku o skutkových a právnych záveroch súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie i žalovaný, ktorého prípustnosť a opodstatnenosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Namietal, že bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, nakoľko odvolací súd usúdil, že nepredložil žiadne dôkazy o splatení ďalších úrokov a poplatkov z úveru a žalovaný takýto dôkaz predložil vo vyjadrení z 20. decembra 2018 a súčasne aj

tým, že súd prvej inštancie nevyhovел jeho žiadosti o odročenie pojednávania a pojednával v jeho neprítomnosti. Dovolateľ ďalej mal za to, že v danom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Namietal, že súdy nižších inštancií nesprávne aplikovali ustanovenia Občianskeho zákonníka vzťahujúce sa na vyporiadanie aj ohľadne úhrad na udržiavanie nehnuteľností po rozvode manželstva a bol názoru, že právo spoločného užívania veci a tomu zodpovedajúca povinnosť spoločného uhrádzania nákladov vyjadruje rovnaké postavenie oboch manželov k veciam patriacim do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cz 77/1966 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2986/2000. Namietal, že úvaha odvolacieho súdu, že „okamih, keď dôjde k zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov je rozhodujúci nielen pre určenie spoločného majetku, ale aj pre určenie jeho hodnoty“ je nesprávna, nakoľko pri stanovení ceny veci pre účely vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa vychádza zo stavu veci v dobe zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ale z jej ceny v dobe vykonania vyporiadania. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

5. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedla, že dovolanie žalovaného nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol.

6. Žalovaný sa k podanému dovolaniu žalobkyne písomne nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 5. mája 2020 sp. zn. 4 Cdo 250/2019 podľa § 444 ods. 1 C.s.p. odložil vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou z 22. mája 2018 č. k. 5 C 421/2011-266 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 29. apríla 2019 sp. zn. 16 Co 5/2019 do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní strán sporu.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je nielen procesne prípustné (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), ale aj dôvodné (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

I.

9. Dovolanie žalobkyne nie je prípustné, preto ho najvyšší súd podľa § 447 písm. a/ C.s.p. odmietol z nasledovných dôvodov.

10. Zo súdneho spisu dovolací súd zistil, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo doručené žalobkyňi 12. júna 2019 (č. l. 374 spisu).

11. Podľa § 427 ods. 1 C.s.p. dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

12. Podľa § 427 ods. 2 C.s.p. dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

13. Podľa § 121 ods. 2 C.s.p. do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nepočíta deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

14. Podľa § 121 ods. 3 C.s.p. lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojim označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca.

15. Vzhľadom na to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo žalobkyni doručené 12. júna 2019 a skutočnosť, že zo súdneho spisu nevyplýva, že bolo v danej veci odvolacím súdom vydané opravné uznesenie, teda nepripadá do úvahy použitie ustanovenia § 427 ods. 1 (veta druhá) C.s.p., dovolací súd konštatuje, že koniec dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania v zmysle § 427 ods. 1 veta prvá C.s.p. počítanej od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu pripadol na 12. augusta 2019 (pondelok). Dovolanie žalobkyne však bolo podané elektronicky 16. augusta 2019 (č. l. 385 spisu), teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej dovolacej lehoty.

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. a/ C.s.p. odmietol ako oneskorene podané bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napádaného rozhodnutia odvolacieho súdu.

II.

17. Dovolanie žalovaného je nielen prípustné, ale aj opodstatnené, a to z nasledujúcich dôvodov:

18. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

19. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

21. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

22. Žalovaný vyvodzujúc dovolenie z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietal nesprávne vyhodnotenie predložených dôkazov a nesprávne zistený skutkový stav odvolacím súdom, ako aj to, že súd prvého stupňa pojednával v jeho neprítomnosti.

23. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia

všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

24. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

25. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

26. Dovolací súd zdôrazňuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

27. Pokiaľ žalovaný pod porušením práva na spravodlivý proces vidí tú skutočnosť, že súd prvej inštancie pojednával v jeho neprítomnosti, najvyšší súd poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý vo svojom rozhodnutí správne skonštatoval, že žalovanému bola na pojednávaní 24. októbra 2017 a 16. januára 2018 uložená povinnosť zosumarizovať svoje záverečné vyjadrenie a navrhnúť vykonanie ďalšieho dokazovania, ktorú povinnosť si žalovaný nesplnil. Odvolací súd uzavrel, že vzhľadom na rozsiahlosť vykonaného dokazovania a absenciu návrhu strán na vykonanie ďalšieho dokazovania dospel súd prvej inštancie k správnejmu záveru, že osobná účasť žalovaného na pojednávaní už nebola nutná. S uvedeným záverom sa dovolací súd stotožňuje a uzatvára, že uvedeným postupom súdov nebolo odopreté, aby žalovaný uskutočňoval jemu patriace procesné práva.

28. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

29. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

30. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 C.s.p. môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

31. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaný považuje ako nesprávne právne posúdenú otázku týkajúcu sa úhrady nákladov na udržiavanie nehnuteľnosti po rozvode manželstva, pričom záver súdov, že predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je všetko, čo patrilo do tohto spoluvlastníctva a čo existovalo v čase jeho zániku a uvedené výdavky preto nemôžu byť predmetom konania o vyporiadanie BSM považoval za nesprávny.

32. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 C.s.p.) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

33. Predmetnou otázkou (viď vyššie bod 29.) sa už dovolací súd zaoberal v rozhodnutí sp. zn. 5 Cz 77/66, ktoré treba považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

34. V judikáte R 17/1967 najvyšší súd vyslovil záver, ktorého právna veta znie: „Použitie právneho prostriedku upraveného v ustanovení § 146 o. z. i po zániku manželstva a teda po zániku bezpodielového spoluvlastníctva je možné za použitia § 496 o. z. so zreteľom k tomu, že správa majetku bývalých manželov sa až do vyporiadania riadi ustanoveniami o bezpodielovom spoluvlastníctve.“

35. V rozhodnutí zo 16. decembra 1966 sp. zn. 5 Cz 77/1966 najvyšší súd vyslovil záver, že ustanovenie § 144 o. z. upravujúce spôsob užívania vecí v bezpodielovom spoluvlastníctve vyslovuje zásadu, že tieto veci užívajú obaja manželia spoločne a že tiež spoločne hradia náklady na ne vynaložené alebo spojené s ich užívaním alebo udrzovaním. Pokiaľ potom dôjde medzi manželmi k nehode o právach a povinnostiach vyplývajúcich z bezpodielového spoluvlastníctva, rozhodne na návrh niektorého z nich súd (§ 146 o. z.). Použitie právneho prostriedku upraveného v ustanovení § 146 o. z. i po zániku manželstva a teda po zániku bezpodielového spoluvlastníctva je možné za použitia § 496 o. z. so zreteľom k tomu, že správa majetku bývalých manželov sa až do vyporiadania riadi ustanoveniami o bezpodielovom spoluvlastníctve.

36. Vyššie citované právne závery pod bodmi 34. a 35. sú podľa právneho názoru dovolacieho súdu plne aplikovateľné aj na rozhodovanú vec.

37. V prejednávanej veci odvolací súd bol toho názoru, že výdavky spojené s domom a bývaním, ktoré hradil žalovaný po rozvode manželstva nespádajú pod pasíva patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nakoľko predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je všetko, čo patrilo do tohto spoluvlastníctva a čo existovalo v čase jeho zániku, t. j. spravidla v deň právoplatnosti rozsudku o rozvode. - porov. ustanovenie § 442 C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

38. Právny režim zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva sa až do jeho vyporiadania riadi primerane ustanoveniami Občianskeho zákonníka o bezpodielovom spoluvlastníctve manželov. Vzájomné vzťahy manželov týkajúce sa užívania a správy spoločných vecí sa v čase medzi zánikom a vyporiadanim bezpodielového spoluvlastníctva riadia analogicky ustanoveniami § 144 a nasl. Občianskeho zákonníka. Každý z manželov je do času vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva

oprávnený spoločný majetok užívať a spravovať ho a je povinný podieľať sa na nákladoch vynaložených na užívanie a udržiavanie spoločného majetku. Vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva v najužšom slova zmysle znamená kto z bývalých manželov zostáva vlastníkom tej ktorej veci a kto z nich vlastníctvo k tej ktorej veci stráca. Vyporiadanie v širšom slova zmysle znamená celkové majetkové vyporiadanie, t. j. do vyporiadania sa zahrnú aj spoločné pohľadávky a dlhy a iné majetkové práva. Dovolací súd preto vzhľadom na vyššie uvedené závery konštatuje, že uvedený právny názor odvolacieho súdu o určení pasív bezpodielového spoluvlastníctva manželov v tomto prípade nie je správny.

39. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. Zároveň je aj dôvodné (§ 432 ods. 2 C.s.p.), lebo žalovaný opodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1 a § 450 C.s.p.) s tým, že odvolací súd je právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení viazaný (§ 455 C.s.p.) a v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.